

**Andijon Davlat Universiteti,
Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent
Isroilova Dildora Muxtarovna taqrizi
ostida**

**Yunusova Yashnaxon Aqilovna
Andijon viloyati , Baliqchi tumani,
7-maktab o'qituvchisi**

BOSHLANG'ICH TA'LIMNI OLIB BORISHDA MAKTAB VA OILA HAMKORLIGI MASALALARI

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi boshlang'ich sinf o'quvchilarini vatanparvarlik hamda mehnatsevarlik ruhida ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda oila va maktab hamkorligi, hamda uni samarali tashkil etish masalalari keltirilgan.

Kalit so'zlar: Maktab, shaxs, fe'l-atvor, oila, mahalla.

KIRISH

Yosh avlodning vatanparvarligi haqidagi savollar vatanning sadoqati, davlatning qonunga bo'ysunadigan fuqarolari inson taraqqiyoti tarixidagi olimlarning diqqat markazida turishardi. Buyuk faylasuflar, o'qituvchilar qadimgi zamonlardan bu masalaga jiddiy etibor berishdi. Yosh avlodni har tomonlama mukammal shaxs qilib tarbiyalashdek mas'uliyatli vazifa ota-ona yelkasida. Inson shaxsini shakllantirish oiladan boshlanadi; xususan bolada iroda, odatlar, fe'l-atvorga munosabat, e'tiqod va qarashlar vujudga keladi. Ana shulardan kelib chiqqan holda turmushda insonni kamol toptirish sharoitlari, ta'sir ko'rsatish imkoniyatlarini izchil o'rganmay turib, shaxsning xususiyatlari va ularni keltirib chiqaruvchi omillar to'g'risida fikr yuritish mumkin emas.

ADABIYOTLAR SHARHI

Mustaqillik yillarida barcha sohalarda bo'lgani kabi ta'lim-tarbiya va oila tarbiyasinitashkil etishda ham muhim o'zgarishlar yuz berdi. Mavjud sharoitda oilada bolalarning ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda mahalla va oila hamkorligida ota-onalar va maktab hamkorligi tarbiyasini tashkil etishda muayyan qiyinchiliklar ko'zga tashlanmoqda. Oila sharoitida uyushtirilayotgan suhbatlar alohida diqqatga sazovordir. Ommaviy axborot vositalari orqali aholi e'tiboriga havola etilayotgan mahalla bolalarni ma'naviy-axloqiy huquqiy mavzulardagi maqolalar, ko'rsatuv, eshittirish, shuningdek, ommaviy- huquqiy adabiyotlar hamda ularda ilgari surilgan g'oyalar yuzasidan o'tkaziladigan suhbatlar mahalla bolalarni ma'naviy-axloqiy, huquqiy tasavvur, idrok, savodxonlik, tafakkur, faollik, mas'ullik, e'tiqod va salohiyatni qaror topishiga olib keladi.

«Vatanparvarlik - bu vatanga, ona zaminga, o'z madaniy muhitiga bo'lgan muhabbatdir. Vatanparvarlikning ushbu tabiiy asoslari tabiiy tuyg'u sifatida har bir bolada burch va fazilat sifatida uning axloqiy ma'nosi bilan birlashtirilgan. »

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

Bugungi kunda jamiyatni yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muammosi ayniqsa tashvishlanmoqda va bu muammoning mavjudligi uni hal etish yo'llarini intensiv izlashga olib keldi. Davlatimiz tomonidan maktab o'quvchilarida vatanparvarlikni shakllantirishga jiddiy

e'tibor qaratilayotgani buning dalilidir; bu bizning davlatimizning bir qator me'yorlari va qonunchilik tizimlarida o'z aksini topgan.

Vatanparvarlik ta'limi - bu davlat organlari, jamoat birlashmalari va tashkilotlarining yoshlar orasida yuqori vatanparvarlik ongini, Vatanga sodiqlikning yuksak tuyg'usini shakllantirish, o'z fuqarolik burchini bajarishga tayyorlik, eng muhim konstitutsiyaviy Vatan manfaatlarini himoya qilish bo'yicha majburiyatlar.

Vatanparvarlik tarbiyasi jarayonini ona zaminni o'rganmasdan tasavvur etib bo'lmaydi. Viloyatning turli muzeylariga ekskursiyalar, sayyohlik sayohatlari va piyoda sayohatlar, Vatan va ona zamin tarixi, folklor merosi, tabiat boyligini o'rganish - bularning barchasi qiziquvchan bolaning ongi uchun juda qiziq, shuningdek, maktab o'quvchilariga yoshligidan imkon beradi ularning Vatani yer yuzidagi eng yaxshi joy ekanligini, bu yerda tug'ilganligingizdan chinakam faxrlanishingizni anglash.

Maktab ma'muriyati maktab atrofini obodonlashtirish, qishloq yodgorliklarini parvarish qilish bo'yicha tadbirlarni tashkil etadi. Vanihoyat, yana bir qiziqarli tadbir - bu turli xil tanlovlar. Masalan, bu o'qish tanlovi, vatanparvarlik qo'shiqlari tanlovi, Vatan himoyachilarining ekspluatatsiyasiga bag'ishlangan insholar tanlovi yoki rasmlar tanlovi bo'lishi mumkin - bunday tadbirlarda o'z iste'dodlarini namoyish etishni istagan bolalar deyarli har doim mavjud.

O'quvchilarning umumiy intellektual rivojlanishi, dunyoqarashini kengaytirish va fanning turli sohalaridan boshlang'ich bilimlarni olish bilan bir qatorda, an'anaviy ravishda maktablarda ularning ijtimoiy, fuqarolik va ma'naviy rivojlanishi masalalariga e'tibor qaratiladi. Bu nihoyatda muhim, chunki individual qadr-qimmat va o'z vatanga muhabbat tuyg'usi, uning buyukligi va qudratini anglash tushunchalari bir-biri bilan chambarchas bog'liqdir. Bundan tashqari, munosib vatanparvarlik tarbiyasini olgan bolalar, kattalardayoq, o'z vatanining kelajak taqdiri ularga bog'liqligini tushunadilar.

Maktablarda vatanparvarlik tarbiyasining maqsadga muvofiqligi endi hech kimda shubha tug'dirmaydi, chunki vatanparvarlik faqat o'z davlatiga bo'lgan ko'r-ko'rona muhabbat bilan chegaralanmaydi - bu kelajakda o'zi erishgan yo'lda ma'lum marralarni zabt etishga yordam beradigan ijobiy fazilatlarining butun majmuasidir, chinakam munosib inson va fuqaroni tanladi va aylandi. Va, albatta, talabaniing uyg'un rivojlanishi va tarbiyasini vatanparvarlik tarbiyasiz tasavvur qilib bo'lmaydi:

- vatanparvarlikni targ'ib qilishda, vatanparvarlik yo'nalishidagi mahsulotlardan foydalanishda talabalarning keng ishtiroki uchun sharoit yaratish;
- ommaviy axborot vositalarida, adabiyot va san'at asarlarida vatanparvarlik g'oyasini obro'sizlantirish, qadrsizlantirish urinishlariga qarshi kurashish;
- maktabning "Kecha, bugun, ertaga" davriy nashrida vatanparvarlik mavzusini kengaytirishga ko'maklashish va yordam berish;
- vatanparvarlik tarbiyasi sohasida talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga ko'maklashish;
- vatanparvarlik tarbiyasiga bag'ishlangan tadbirlarga tayyorgarlik ko'rish jarayonida talabalarga kutubxonaning axborot resurslaridan foydalanish imkoniyatini ta'minlash.

Vatanparvarlik tarbiyasiga bag'ishlangan sinf soatlari qanchalik yaxshi o'tkazilmasin, maktab qancha ish qilmasin, dunyoqarashning eng mustahkam asoslari aynan oilada qo'yiladi. Ota-onalar farzandlarida vatanparvarlik tuyg'usini rivojlantirish uchun ham ko'p ish qilishlari

mumkin. Ular bilan mamlakatning qiziqarli tarixiy joylariga ekskursiyaga boring, urush paytida bobo va buvilarning jasoratlari haqida aytib bering, oilaviy arxivdan fotosuratlarni ko'rsating.

XULOSA VA MUNOZARA

Bugungi kunda o'quvchilarga vatanparvarlik tarbiyasi sohasida maktabning asosiy maqsadi o'quvchining ko'p qirrali, axloqiy va ijtimoiy jihatdan yetuk, ijodiy shaxsini shakllantirishni ta'minlaydigan ta'lim tizimini sifat jihatidan rivojlantirishdir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Komenskiy Y. A. Buyuk dialaktiklar. - Kino. Ped. CIT. M.: 2015 yil. - 74-75.
2. Ushinskiy K.D. Tanlangan pedagogik ishlari: 2 t. - M., 2014 yil - 56 .
3. Volkogonov D. A. Qahramonlik hodisalari (qahramonlar va qahramon xaqida). - M., 2015 yil - 166.
4. Selevko G.K. Talim texnologiyalari uchun ensiklopediya. - M., 2016. 816 yil.
5. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Paradaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar // Ta'lim muassasalari pedagog-o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar. – T.: "Iste'dod" jamg'armasi, 2018. – 180 b.